

6. Морозова Е.Я. К вопросу о плюсах и минусах развития дистанционного обучения / Е.Я. Морозова // Дистанционное обучение в высшем образовании: опыт, проблемы и перспективы развития: XIII Всероссийская научно-практическая конференция с международным участием. , СПб: Изд-во СПбГУП, 2020. – С. 89-91.
7. Мотиваційна сфера майбутньої професійної діяльності, її особливості в студентів закладів вищої медичної освіти / Юдіна К.Є., Міщенко І.В., Коковська О.В., Жукова М.Ю. // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 247-249.
8. Нові завдання викладання фізіології в сучасних умовах / Міщенко І.В., Жукова М.Ю., Коковська О.В., Сухомлин Т.А., Юдіна К.Є. // Матеріали наук.-практ. конф. «Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах». – Полтава, 2016. – С. 141-142.
9. Новітні тенденції освітнього процесу з професійної підготовки медичних фахівців / Коковська О.В., Міщенко І.В., Павленко Г.П., Жукова М.Ю., Юдіна К.Є. // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика», 19 березня 2020. – Полтава. – С. 111-113.
10. Підвищення ефективності лекції як актуальна проблема сучасної вищої медичної освіти в Україні / О. В. Коковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко, К. Є. Юдіна // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 109-111.
11. Перспективи інтерактивного та дистанційного навчання іноземних студентів на кафедрі фізіології Української медичної стоматологічної Академії / І. В. Міщенко, Т. М. Запорожець, Г. П. Павленко [та ін.] // Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку): матеріали Всеукраїнської навч.-наук. конф. з міжнар. участю, присвяченої пам'яті ректора члена-кореспондента НАМН України, проф. Ковальчука Л.Я., м. Тернопіль, 21-22 травня 2015 р. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2015.– С. 201-202.
12. Перспективи дистанційного навчання в медичних закладах вищої освіти / Коковська О.В., Міщенко І.В., Павленко Г.П., Жукова М.Ю., Юдіна К.Є. // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти». – 25 березня 2021. – Полтава, 2021. – С. 136-138.
13. Професійна компетентність науково-педагогічного працівника як важлива складова якості вищої медичної освіти / О. В. Коковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко, К. Є. Юдіна // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 125–127.
14. Сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів / Міщенко І.В., Коковська О.В., Павленко Г.П., Сухомлин Т.А., Юдіна К.Є. // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2017. – С. 99-101.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ НА ПЛАТФОРМІ ZOOM: ПЕРЕВАГИ Й НЕДОЛІКИ

Колісник І.А., Панькевич А.І., Гоголь А.М.

Полтавський державний медичний університет

Вимушений перехід закладів освіти на дистанційне навчання спонукає викладачів до пошуку альтернативних платформ для проведення занять. У статті проаналізовано переваги й недоліки застосування платформи Zoom на кафедрі пропедевтики хірургічної стоматології.

Ключові слова: дистанційна освіта, платформа ZOOM, самоосвіта, телемедицина.

The forced transition of educational institutions to distance learning forces teachers to look for alternative platforms for classes. The article analyzes the advantages and disadvantages of using the Zoom platform at the Department of Propaedeutics of Surgical Dentistry.

Key words: distance education, ZOOM platform, self-education, telemedicine.

Реалії сьогодення, пов'язані з необхідністю переходу освітніх закладів на дистанційне навчання, спонукають викладачів до пошуку й вивчення нових можливостей комунікації зі студентами з використанням сучасних засобів і технологій навчання, тобто комп'ютерних технологій.

За концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною й екстернатом, та реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [2], а згідно з літературними даними, дистанційна освіта, в її прямому розумінні – це нова система організації освітнього процесу, що в першу чергу базується на принципах самостійного опрацювання навчального матеріалу і була розроблена з метою підвищення кваліфікації слухачів, які вже здобули вищу освіту [3]. Згідно з іншими літературними джерелами освітні технології в медицині, що забезпечують віртуалізацію навчального процесу, дістали назву «дистанційної медичної освіти (ДМО)», а дистанційне надання медичної допомоги – «телемедицини» [4;5].

Сучасні інформаційні технології забезпечують постійний доступ здобувачів освіти до навчальних матеріалів, літературних джерел, баз даних, тестових завдань, навчальних фільмів чи симуляційних тренінгів, що дозволяє підвищити ефективність освітнього процесу. Ці можливості стали доступними у зв'язку з розвитком мережі «Інтернет», що забезпечує й онлайн-спілкування, і розміщення інформації на веб-сайтах у вільному доступі для всіх зацікавлених. Зважаючи на це, серед головних завдань, що постали перед викладачами, стало заохочення студентів до самоосвіти й дисципліни під час самостійного опрацювання матеріалів, стимуляція плідної праці. Однак неможливо забезпечити якісну освіту, не враховуючи такі важливі складові успішного навчання як комунікація викладача зі студентами, можливості ставити запитання й негайно отримувати на них розгорнуту відповідь, участь у процесі живої дискусії, що дає змогу дійти певних висновків.

Для забезпечення живого спілкування між викладачами і студентами нами проаналізовано можливості застосування різноманітних програм із функцією групових чатів і відеоконференцій. Одним із таких сервісів є платформа Zoom, яка досить проста у використанні, може бути встановлена і на комп'ютері, і в телефоні. До того ж, серед

можливостей Zoom – проведення онлайн-занять із відео високої якості та з можливістю участі до 100 користувачів (тривалість сесії в безкоштовній версії – лише 40 хвилин); функція демонстрації матеріалів на робочому столі; можливість планувати заняття заздалегідь [1]. Однак застосування платформи Zoom передбачає наявність певного технічного забезпечення: комп'ютера, ноутбука, планшета чи телефона; безперебійний доступ до мережі «Інтернет» і навички користування гаджетами.

Дистанційне навчання, як і будь-яка інша форма навчання, має свої переваги й недоліки, на які ми звернули увагу.

Метою нашої роботи став аналіз і висвітлення переваг і недоліків дистанційного навчання з використанням платформи Zoom на основі власного досвіду.

Переваги цієї платформи очевидні: Zoom, на наш погляд, досить проста у використанні, не потребує спеціальних навичок, досить легко встановлюється на будь-який гаджет, має зрозумілий інтерфейс. Є можливість планування занять із додаванням до Google-календаря з нагадуванням. Тривалість конференції в безкоштовній версії – 40 хвилин, що цілком відповідає тривалості половини пари, а можливість повторного входу за цим же посиланням через 5 хвилин перерви цілком розв'язують проблему дотримання розкладу занять. Можливість демонстрації екрана (а за бажання – зі спільним доступом) дозволяє під час занять демонструвати і фотографії тематичних хворих, і мультимедійні презентації. Можливість одночасної присутності до 100 осіб дозволяє застосувати цю платформу для читання лекцій. Можна виконувати і зберігати запис конференції.

Однак, незважаючи на видимі переваги, ми виявили деякі труднощі при роботі в режимі відеоконференції.

На початку заняття викладач перевіряє присутність студентів на занятті, але досить часто студенти відвідують заняття в Zoom із вимкненою камерою, що утруднює й ідентифікацію студента, і спілкування (викладач «спілкується» з фото студента або ж із табличкою, де навіть «нік» не завжди відповідає прізвищу й імені студента). Прохання викладачів увімкнути камеру досить часто ігноруються студентами, інколи камеру вмикають, але ж через деякий час знову вимикають, або ж «виявляється її несправність». Відсутність візуального контакту між викладачем і студентом, на наш погляд, утруднює спілкування, а також унеможлиблює контроль за студентом під час відповіді, оскільки в такому разі можна користуватися літературою чи «допомогою друга».

На платформі Zoom оптимальним є проведення усного опитування студентів, однак інколи виникають проблеми, пов'язані з роботою інтернет-мережі: може втрачатися частина звуку, інколи виникає його затримка або ж затримка зображення, також часто заважає шум, що створюється іншими студентами. Цей недолік можна усунути шляхом вимкнення мікрофонів у учасників, що не відповідають у даний момент. Незважаючи на ці недоліки, спілкування є живим, кожен студент може взяти участь у дискусії, поставити запитання за необхідності. Крім того, можливості демонстрації екрана дозволяють використовувати під час занять фотографії тематичних хворих, рентгенівські знімки та інші наочні посібники, що сприяє зацікавленості студентів і допомагає залучити їх до обговорення. Розбір клінічних випадків розвиває клінічне мислення студентів, спонукає до пошуку необхідної інформації, тобто стимулює до самоосвіти.

Зазвичай під час практичних занять ми використовуємо тестові завдання з однією вибірковою відповіддю для перевірки початкового рівня знань студентів, а загальна оцінка за практичне заняття складається з результатів тестування, усної відповіді, а також уміння застосовувати знання на практиці. На жаль, застосування тестів під час онлайн-сесії себе не виправдало, оскільки у викладача відсутня можливість спостерігати за роботою студента навіть при ввімкненій камері, а скопійована в мережі «Інтернет» правильна відповідь не може слугувати підтвердженням знань студента. Набагато краще себе зарекомендували клінічні задачі без варіантів відповідей, що на основі описаної клінічної картини потребують установлення діагнозу, проведення диференціовальної діагностики, призначення лікувальних заходів і письмового обґрунтування всіх відповідей. Використання завдань такого типу дозволяє оцінити не лише теоретичні знання студентів, а і їхні здібності до клінічного мислення, уміння аналізувати й правильно застосовувати теоретичні знання в конкретній ситуації. Крім того, такі завдання неможливо списати непомітно, оскільки навіть при одному діагнозі обґрунтування відповідей і вибір методу лікування будуть відрізнятися в різних студентів. З іншого боку, така форма теж не може претендувати на універсальність, з огляду на те, що студент має необмежений доступ до літературних джерел, а це знижує відсоток його індивідуального підходу до розв'язання задачі.

При вивченні стоматології досить вагомим значення відводиться практичним навичкам. Студенти краще запам'ятовують методики проведення анестезій, демонструючи їх на фантомах чи черепі, а назви й особливості різних видів щипців, способи їх тримання й етапи видалення зубів досить важко засвоїти, користуючись лише малюнками чи фотографіями інструментарію. Також під час звичайних практичних занять студенти мають змогу асистувати викладачеві, брати участь у обстеженні стоматологічного хворого, заповненні медичної документації, що, на жаль, неможливе на заняттях онлайн.

Отже, незважаючи на наявність деяких недоліків, платформа Zoom зарекомендувала себе вправним помічником викладача під час вимушеного дистанційного навчання, дозволила забезпечити і читання лекцій, і проведення практичних занять, тобто безперервне навчання під час карантинних обмежень.

Список використаної літератури

1. Використання сервісу Zoom в умовах дистанційного навчання (робочий документ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <https://content.hneu.edu.ua/s/Sx1eP17G->
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України 20 грудня 2000 р.).
3. Кошелев І.А. Дистанционное образование в системе современного здравоохранения: реальность и перспективы / И.А. Кошелев // Медицинский альманах. – №1 (10). – 2010. – С. 48-53.
4. Проблеми впровадження ДО в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.osvita.org.ua/distance/ukraine/vprov>
5. Скрипник Л.М. Дистанційна медична освіта: сучасні реалії та проблеми / Л.М. Скрипник // Архів клінічної медицини. – 2012. – № 2 (18). – С. 116-118.